

ORLANDO MEJÍA
El médico de Pérgamo

La cultura escrita és una font que Galè aprèn a apreciar ràpidament.

ser a bastament utilitzat, perd efectivitat: un investigador ha descobert un manuscrit d'un metge italià que amagava un altre manuscrit, unes memòries escrites pel mateix Galè, on repassa els fets més importants de la seua vida privada i professional. Així tenim el típic joc d'un manuscrit amagat dins d'un manuscrit (gràcies, Cervantes!!!). La novel·la que tenim a les nostres mans és la traducció al castellà de la traducció al llatí de l'original grec. Fins i tot se'ns adverteix que la divisió en capítols de l'obra és producte del traductor llatí, *Ioannis Filipos Ingrassiae*, el qual va dividir l'autobiografia de Galè en diferents parts atenent a les grans fites biogràfiques del mestre amb citacions de poetes i escriptors romans. I de fet aquesta presència del món llatí a l'obra autobiogràfica del metge grec constitueix una petita revenja ja que al llarg de l'obra Galè insisteix en el rebuig que sent per la cultura romana que considera molt inferior a la grega. Però, ironies del destí, és un metge italià, que escriu en llatí, el que preserva la seua obra més íntima.

Galè es va convertir en el metge més important i discutit del seu temps. Va estudiar amb els mestres més importants de l'època. Però hi ha un moment en què els mestres ja no li poden ensenyar res més, o que demostren ser uns falsaris, i Galè ha de continuar el seu camí. La cultura escrita és una font que Galè aprèn a apreciar ràpidament. El coneixement no sols s'obté dels mestres o de l'observació, sinó també de la investigació bibliogràfica. Galè va visitar Alexandria i al llarg de la seua existència va acumular un gran nombre de manuscrits dels grans filòsofs del món antic. De fet, una de les grans tragèdies de la seua vida va ser la destrucció de la biblioteca de la seua casa de Roma. La seua filosofia de vida i de concebre l'art de la medicina el van fer també objectiu de poderosos enemics, altres metges envejosos que s'oposaven als nous tractaments i tècniques que Galè anava introduint.

Les innovacions mèdiques són les veritables protagonistes de la novel·la. A la seua autobiografia Galè descriu els nous descobriments anatòmics així com pràctiques quirúrgiques noves (activitat que no era ben considerada pels metges) i la composició dels medicaments que receptava als seus pacients. També ens explica les tècniques d'observació que utilitzava per fer el diagnòstic i les diverses escoles mèdiques que existien a l'època. De fet, aquest és el punt fort de Mejía, atès que ell mateix es metge i professor. Orlando Mejía Rivera és un metge colombià professor a la Universitat de Caldas. Ha guanyat el Premi nacional de l'Acadèmia de Medicina però també el Premi Nacional de Novel·la i el Premi Nacional de Poesia al seu país natal. Us anime finalment a acostar-vos a aquesta elegant reconstrucció de la medicina antiga i us recorde que *verba volant, scripta manent...*

Catalina Luque

Catedràtica de Llengua i Literatura
IES Lluís Vives · València

Grammata sola carent fato, mortemque repellunt; preterita renovant grammata sola biblis. «Només la paraula escrita pot burlar el destí i fugir de la mort; només les paraules escrites als llibres fan reviu el passat».

Aquesta citació d'un poeta del segle VIII encapçala la novel·la d'Orlando Mejía la lectura de la qual us proposem en aquesta ocasió. Perdonareu l'esnobisme de la llatina (i les errades de la traducció) però la paraula i l'escriptura són la base de la civilització i la transmissió del coneixement. No vull menysprear el valor de la tradició oral, però la nostra civilització s'ha basat en la transmissió de la paraula escrita (com a mínim abans de TikTok). Per què la citació és important per a la nostra novel·la? Perquè Mejía no solament escriu una obra sobre una de les figures més importants de la ciència al món antic (la paraula per a reviu el passat), sinó perquè també parla de la transmissió del coneixement i de com de fràgil és la cadena que permet burlar el destí i fugir de la mort (la pervivència del coneixement als textos escrits).

Galè, el metge de Pèrgam, va marcar el desenvolupament de la medicina pràcticament des del regnat de l'emperador Marc Aureli fins al renaixement. Va ser hereu de la tradició mèdica grega però també va innovar. De fet els seus tractats d'anatomia es basen en l'observació i viviseccions d'animals i fins i tot en l'observació directa de cadàvers humans (d'amagat i en unes condicions molt precàries). Galè va ser molt més que un metge que no volia cobrar als malalts. Va ser filòsof, amant de la poesia, matemàtic, metge d'emperadors, però sobre tot mestre. La seua herència ha sobreviscut gràcies a còpies i referències en altres autors. N'hem conservat més de 120 obres i actualment hi ha una gran projecte internacional que vol publicar l'obra completa d'aquest netge tan prolífic.

Precisament una gran part de l'atractiu de la novel·la és la forma amb què Mejía lliga la realitat històrica i la ficció amb un recurs que, no per